EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

**EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ**

**2011 m. gruodžio 7 d.**

**dėl Lietuvos banko pelno paskirstymo taisyklių pakoreguotų dalinių pakeitimų**

**(CON/2011/99)**

**Įžanga ir teisinis pagrindas**

2011 m. lapkričio 30 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo Lietuvos banko prašymą pateikti nuomonę dėl pakoreguoto Lietuvos banko įstatymo 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, kuriuo keičiamos Lietuvos banko pelno paskirstymo taisyklės (toliau – pakoreguotas įstatymo projektas).

ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi ir 1998 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimo 98/415/EB dėl nacionalinių institucijų konsultavimosi su Europos Centriniu Banku teisės akto projekto nuostatų klausimais[1] 2 straipsnio 1 dalies trečia įtrauka, kadangi įstatymo projektas susijęs su Lietuvos banku. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

**1. Pakoreguoto įstatymo projekto tikslas**

1.1 Pagal Lietuvos banko įstatymo 23 straipsnio 3 dalį finansinių metų pelnas skirstomas šia eilės tvarka:

a) pirma, praėjusių finansinių metų nepadengtiems nuostoliams dengti;

b) antra, padengus praėjusių finansinių metų nepadengtus nuostolius, į valstybės biudžetą įmokama 70 % pelno;

c) trečia, iki įstatinis kapitalas pasieks 200 milijonų litų, likusi pelno dalis skiriama lygiomis dalimis įstatiniam ir atsargos kapitalui;

d) ketvirta, po to likusi suma skiriama atsargos kapitalui.

1.2 Pakoreguotu įstatymo projektu nustatoma nauja Lietuvos banko pelno paskirstymo sistema.

1.2.1 Jame nustatoma patobulinta paskirstytinojo pelno skirstymo eilės tvarka. Pirma, padengiami nepadengti nuostoliai ir iki tam tikro dydžio skiriama suma įstatiniam kapitalui. Antra, jis skiriamas tinkamam atsargos kapitalo dydžiui palaikyti; Lietuvos banko valdyba nepriklausomai nustatys tinkamą atsargos kapitalo dydį, atsižvelgdama į galimos Lietuvos banko rizikos įvertinimą. Atsargos kapitalas negali būti mažesnis nei penki įstatinio kapitalo dydžiai. Trečia, likusi suma

1 OL L 189, 1998 7 3, p. 42.

skiriama pelno įmokai į valstybės biudžetą, kuri negali viršyti sumos, lygios apskaičiuotam 70 % paskutinių trejų pasibaigusių finansinių metų Lietuvos banko pelno (nuostolio) vidurkiui.

1.2.2 Be to, pakoreguotame įstatymo projekte numatoma galimybė pelno dalį, likusią paskirsčius paskirstytinąjį pelną pagal nustatytą eilės tvarką, perkelti paskesniems finansiniams metams, taip sukuriant nepaskirstytąjį pelną. Taigi konkrečių finansinių metų paskirstytinąjį pelną sudaro tų finansinių metų pelnas ir iš ankstesnių finansinių metų perkeltas nepaskirstytasis pelnas. Lygiai taip pat, pakoreguotame įstatymo projekte nustatyta, kad konkrečių finansinių metų nuostolis ir iš ankstesnių finansinių metų perkeltas nepaskirstytasis pelnas priskiriami paskirstytinajam nuostoliui, ir kad paskirstytinasis nuostolis dengiamas turimu Lietuvos banko atsargos kapitalu, o jei jo nepakanka – paskesnių finansinių metų paskirstytinuoju pelnu.

1.3 Pakoreguotame įstatymo projekte taip pat nustatytos sąlygos, pagal kurias dalis Lietuvos banko 2011 metų pelno įmokos, kuri bus skiriama įmokėti į valstybės biudžetą ir kuri bus apskaičiuota vadovaujantis šiuo metu galiojančiomis taisyklėmis, gali būti skiriama tam tikro Lietuvos banko turto, numatyto perduoti valstybės institucijoms, rinkos vertės kompensavimui užtikrinti.

## 2. Bendros pastabos

2.1 2011 m. lapkričio 10 d. ECB, atsakydamas į prašymą pateikti nuomonę dėl ankstesnės pakoreguoto įstatymo projekto versijos (toliau – įstatymo projektas), priėmė Nuomonę CON/2011/91 dėl Lietuvos banko pelno paskirstymo taisyklių dalinių pakeitimų[2]. Įstatymo projektu buvo keičiamas laikotarpis, į kurį atsižvelgiant būtų apskaičiuojama Lietuvos banko pelno įmoka į valstybės biudžetą. Vietoje skaičiavimo atsižvelgiant į paskutinių finansinių metų pelną, kaip šiuo metu nustatyta Lietuvos banko įstatyme, ji būtų skaičiuojama atsižvelgiant į paskutinių trejų pasibaigusių finansinių metų pelno vidurkį. Jei pelnas, apskaičiuotas atsižvelgiant į paskutinių trejų metų pelno vidurkį, būtų viršijęs paskutinių pasibaigusių finansinių metų pelną, likusi Lietuvos banko įmokos dalis būtų įmokama į valstybės biudžetą iš Lietuvos banko atsargos kapitalo. Prieš įmokant įmoką į valstybės biudžetą, ji būtų mažinama: a) suma, lygia 30 % praėjusiais finansiniais metais Valstybės turto fondui perduoto Lietuvos banko nekilnojamojo turto rinkos vertės, ir b) jei Lietuvos banko atsargos kapitalas būtų mažesnis už penkis įstatinio kapitalo dydžius – suma, lygia šiam skirtumui.

2.2 Nuomonėje CON/2011/91 ECB pažymėjo, kad keletas įstatymo projekto aspektų kelia abejonių dėl jo atitikties centrinio banko finansinio nepriklausomumo principui ir piniginio finansavimo draudimui. ECB pažymi, kad į jo pastabas buvo atsižvelgta.

2.3 Bet kuriuo atveju, pasiūlyta pakoreguota pelno paskirstymo schema turi atitikti reikalavimą, kad bet koks nacionalinio centrinio banko (NCB) išteklių pervedimas valstybei narei – ar pelno paskirstymo, ar bet kokia lygiaverte forma, turi atitikti šiame kontekste Sutartyje nustatytus apribojimus, ypač centrinio banko nepriklausomumo principą pagal Sutarties 130 straipsnį ir piniginio finansavimo draudimą, nustatytą 123 straipsnio 1 dalyje.

2 Visas ECB nuomones galima rasti ECB interneto svetainėje www.ecb.europa.eu.

## 3. Konkrečios pastabos

3.1 *Nuostoliams taikomos taisyklės*

Pakoreguotame įstatymo projekte išsprendžiamos ECB abejonės dėl nuostoliams taikomų taisyklių[3]: jame nurodyta, kad, prieš paskirstant paskirstytinąjį pelną, turi būti padengtas bet koks iš ankstesnių finansinių metų perkeltas nepadengtas nuostolis[4].

3.2 *Finansinių atidėjinių sudarymas*

ECB pritaria pakoreguoto įstatymo projekto nuostatai, pagal kurią Lietuvos banko valdyba, atsižvelgdama į riziką ir galimą jos poveikį Lietuvos bankui, gali priimti nepriklausomą sprendimą dėl reikiamų sumų skyrimo atsargos kapitalui[5]; taip atsakoma į ECB pastabą, kad NCB privalo galėti savarankiškai sudaryti finansinius atidėjinius ar finansinės apsaugos priemones savo kapitalo ir turto realiai vertei apsaugoti[6]. Šiame kontekste ECB pakartoja[7], kad NCB turi išlaikyti tinkamą nuosavybę, kad būtų apdrausti nuo galimos rizikos, kylančios dėl jų veiklos pobūdžio.

3.3 *Trejų metų vidurkio taisyklė*

3.3.1 Pakoreguotame įstatymo projekte pakeičiama trejų metų vidurkio taisyklės koncepcija: dabar ji laikoma skaičiavimo metodu ir Lietuvos banko pelno įmokos į valstybės biudžetą viršutine riba[8]. Lietuvos banko paskirstytinasis pelnas apima paskutinių pasibaigusių finansinių metų pelną ir iš ankstesnių finansinių metų perkeltą nepaskirstytinąjį pelną. Šie pakoreguotame įstatymo projekte padaryti pakeitimai išsprendžia ECB abejones dėl atitikties piniginio finansavimo draudimui[9].

3.3.2 ECB ypač pritaria, kad pakoreguotame įstatymo projekte nebeliečiamas Lietuvos banko atsargos kapitalas ir užtikrinama, kad faktinė pelno įmoka į valstybės biudžetą negali viršyti paskirstytinojo pelno sumos. ECB supranta, kad jei paskirstytinojo pelno neužtektų visiškai padengti pagal pakoreguotą įstatymo projektą apskaičiuotos pelno įmokos, t. y. sumos, lygios apskaičiuotam 70 % paskutinių trejų pasibaigusių finansinių metų Lietuvos banko pelno (nuostolio) vidurkiui, apskaičiuotos pelno įmokos dalies, kuri negali būti sumokėta į valstybės biudžetą konkrečiais finansiniais metais, valstybė negali reikalauti paskirstant pelną ateityje.

3.4 *Lietuvos banko nekilnojamojo turto perdavimas*

3.4.1 Pakoreguotu įstatymo projektu pakeičiama kompensavimo už perduotą turtą taisyklė. Ji išsprendžia ECB abejonę, kad, siekiant kad tai būtų suderinama su piniginio finansavimo draudimu, už valstybei perduotą NCB turtą, pvz., nekilnojamąjį turtą, turi būti atlyginta jai perduoto nekilnojamojo turto rinkos verte ir pats nekilnojamojo turto perdavimas valstybei turi įvykti tuo pat metu kaip ir atlyginimas už jį[10]. ECB supranta, kad jei Lietuvos banko pelno įmokos į valstybės

3 Nuomonės CON/2011/91 3.6 punktas.

4 Pakoreguotame įstatymo projekte siūloma 23 straipsnio 1 ir 2 dalys bei 23 straipsnio 3 dalies 1 punktas.

5 Pakoreguotame įstatymo projekte siūlomas 23 straipsnio 3 dalies 3 punktas.

6 ECB pranešimas apie konvergenciją, 2010 m. gegužė, p. 22. Nuomonės CON/2011/91 3.7.1 punktas.

7 Nuomonės CON/2011/91 3.7.3 punktas.

8 Pakoreguotame įstatymo projekte siūlomas 23 straipsnio 3 dalies 4 punktas.

9 Nuomonės CON/2011/91 4.2 punktas.

10 Nuomonės CON/2011/91 4.3.1 ir 4.3.2 punktai.

biudžetą dydis būtų nepakankamas ir dėl to nebūtų galima taikyti kompensavimo taisyklės, kaip nustatyta pakoreguotame įstatymo projekte, Lietuvos banko nekilnojamasis turtas nebus perduodamas arba su valstybės institucijomis bus sutarta dėl alternatyvaus tinkamo atlyginimo būdo.

3.4.2 ECB pastaba dėl neaiškaus Lietuvos banko turto teisinio statuso ir to pasekmių[11] lieka galioti, nes pakoreguotame įstatymo projekte tam tikro Lietuvos banko turto perdavimas laikomas vienkartiniu atveju.

Ši nuomonė bus skelbiama ECB interneto svetainėje.

Priimta Frankfurte prie Maino 2011 m. gruodžio 7 d.

[parašas]

*ECB Pirmininkas*

Mario DRAGHI

11 Nuomonės CON/2011/91 4.3.1 punktas.